

OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA
WIEDZY O PAŃSTWIE I PRAWIE
2025/2026
I ETAP

NR IDU
ADNOTACJE KOMISJI

TEST JEDNOKROTNEGO WYBORU

Zgodnie z § 5.3. Regulaminu Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Państwie i Prawie:

I Etap Olimpiady ma formę pisemną. Uczestnicy udzielają odpowiedzi na 50 pytań testowych (jednokrotnego wyboru) z zakresu określonego na stronie internetowej Olimpiady, w nieprzekraczalnym czasie 60 minut. Test należy wypełniać piórem lub długopisem (nie można używać ołówek ani korektorów). Ewentualne pomyłki koryguje się przez zakreślenie okręgiem całej treści błędnej odpowiedzi i wpisanie obok słowa „błąd”.

1. Podstawą funkcjonowania Unii Europejskiej jest:

- a) ☐ demokracja przedstawicielska
- b) ☐ wyłącznie demokracja bezpośrednia
- c) ☐ demokracja bezpośrednia i pośrednia

2. Obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie UE w Parlamencie Europejskim. Państwa Członkowskie reprezentowane są w Radzie Europejskiej przez swoich szefów państw lub rządów, a w Radzie przez:

- a) ☐ swoje rządy
- b) ☐ swoich ministrów spraw zagranicznych
- c) ☐ swoich ministrów spraw zagranicznych oraz szefów państw lub rządów

3. Instytucjami Unii Europejskiej są między innymi:

- a) ☐ Parlament Europejski, Rada Europejska, Międzynarodowy Trybunał Karny
- b) ☐ Rada Europejska, Europejski Bank Centralny, Europejski Trybunał Praw Człowieka
- c) ☐ Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Trybunał Obrachunkowy

4. Akt prawa unijnego, który służy harmonizacji przepisów w różnych państwach członkowskich, to:

- a) ☐ Rozporządzenie
- b) ☐ Decyzja
- c) ☐ Dyrektywa

5. Zgodnie z prawem UE, rozporządzenie:

- a) ☐ wymaga implementacji przez państwa członkowskie, aby obowiązywało
- b) ☐ obowiązuje bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich
- c) ☐ jest niewiążącym zaleceniem dla rządów

6. W którym roku zniesiono w Polsce karę śmierci?

- a) ☐ w 1998 roku
- b) ☐ w 1994 roku
- c) ☐ w 1990 roku

7. Konwencja antydyskryminacyjna to:

- a) ☐ zbiór norm etycznych regulujących postępowanie w relacjach międzyludzkich
- b) ☐ międzynarodowy akt prawny zobowiązujący państwa do przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji, oparty na systemie monitoringu i raportowania
- c) ☐ uchwała organów samorządowych na rzecz integracji mniejszości

8. Który międzynarodowy akt prawny jest uważany za podstawowy dokument w zakresie praw człowieka?

- a) ☐ Karta Narodów Zjednoczonych
- b) ☐ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- c) ☐ Europejska Konwencja Praw Człowieka

9. Który element normy prawnej określa jej adresata oraz warunki lub okoliczności, w których temu adresatowi jest coś nakazane, zakazane lub dozwolone czynić?

- a) ☐ hipoteza
- b) ☐ sankcja
- c) ☐ przepis prawny

10. W normie prawnej wyróżnia się trzy elementy:

- a) ☐ hipoteza, dyspozycja, sankcja
- b) ☐ dyspozycja, przepis prawny, sankcja
- c) ☐ hipoteza, przepis prawny, sankcja

11. Wykładni legalnej dokonuje:

- a) ☐ prawodawca, tj. organ władzy publicznej, który ustanowił dane przepisy, zgodnie z przyjętą zasadą: kto jest uprawniony do tworzenia prawa, może dokonywać jego interpretacji
- b) ☐ organ państwowy, który nie jest twórcą interpretowanych przepisów, ale ma generalną kompetencję do dokonywania wiążącej wykładni wszystkich, bądź tylko pewnego rodzaju aktów normatywnych
- c) ☐ organy stosujące prawo, zwłaszcza sądy

12. Polski system prawa należy do systemów prawa:

- a) ☐ precedensowego
- b) ☐ common law
- c) ☐ stanowionego

13. Konflikt norm prawnych, w którym dwie normy nakazują różne działania w tej samej sytuacji i nie da się spełnić obu, to:

- a) ☐ antynomia
- b) ☐ desuetudo
- c) ☐ derogacja

14. Generalny charakter normy prawnej oznacza, że:

- a) ☐ dotyczy zawsze indywidualnego adresata
- b) ☐ jej adresaci są określani rodzajowo, a nie imiennie
- c) ☐ zawsze dotyczy całego społeczeństwa

15. *Lex specialis derogat legi generali* oznacza, że:

- a) ☐ prawo młodsze znosi prawo starsze
- b) ☐ norma szczególna uchyla normę ogólną
- c) ☐ prawo nie działa wstecz

16. Czym różni się przepis bezwzględnie obowiązujący (*ius cogens*) od względnie obowiązującego (*ius dispositivum*)?

- a) ☐ *ius cogens* można zmodyfikować wolą stron stosunku prawnego
- b) ☐ *ius dispositivum* obowiązuje wyłącznie w prawie karnym
- c) ☐ *ius cogens* obowiązuje niezależnie od woli stron

17. “Vacatio legis” oznacza:

- a) ☐ okres, w którym norma nie obowiązuje z powodu derogacji
- b) ☐ okres od ogłoszenia aktu prawnego do jego wejścia w życie
- c) ☐ wyjątek od zasady *lex retro non agit*

18. Prawo inicjatywy ustawodawczej nie przysługuje:

- a) ☐ Prezydentowi
- b) ☐ Radzie Ministrów
- c) ☐ Trybunałowi Konstytucyjnemu

19. Która instytucja zajmuje się rozstrzyganiem sporów kompetencyjnych pomiędzy organami państwa?

- a) ☐ Sąd Najwyższy
- b) ☐ Trybunał Konstytucyjny
- c) ☐ Prezydent RP

20. Nadawanie obywatelstwa polskiego oraz wydawanie zgody na jego zrzeczenie się należy do prerogatyw:

- a) ☐ Sejmu
- b) ☐ Prezydenta
- c) ☐ Rady Ministrów

21. Zmiana Konstytucji RP następuje w drodze:

- a) ☐ ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i w terminie nie dłuższym niż 60 dni przez Senat
- b) ☐ ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i w terminie nie dłuższym niż 30 dni przez Senat
- c) ☐ ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i w terminie nie dłuższym niż 60 dni przez Senat, zatwierdzonej następnie w referendum

22. Prawo łaski przysługuje Prezydentowi RP w stosunku do:

- a) ☐ wszystkich skazanych
- b) ☐ wszystkich skazanych, z wyjątkiem osób skazanych przez Trybunał Stanu
- c) ☐ wszystkich skazanych, z wyjątkiem osób skazanych za zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości oraz zbrodnie wojenne

23. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw RP:

- a) ☐ jest stosowana bezpośrednio
- b) ☐ może być stosowana jedynie w sposób określony w stosownej ustawie
- c) ☐ stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy

24. Konstytucja Kwietniowa z 1935 roku:

- a) ☐ zwiększyła uprawnienia prezydenta
- b) ☐ zlikwidowała urząd prezydenta
- c) ☐ wprowadziła trójpodział władzy

25. Obecnie obowiązująca Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej została uchwalona:

- a) ☐ 4 czerwca 1997 r.
- b) ☐ 2 kwietnia 1997 r.
- c) ☐ 17 września 1993 r.

26. Które zasady ustrojowe państwa wprowadziła Konstytucja 3 maja z 1791 roku?

- a) ☐ trójpodział władzy, zniesienie liberum veto, wprowadzenie monarchii dziedzicznej
- b) ☐ monarchię absolutną, podział społeczeństwa na stany, wzmocnienie roli króla
- c) ☐ republikański system rządów z radą stanu jako głównym organem

27. Mała Konstytucja z 1992 r.:

- a) ☐ obowiązywała przez 10 lat
- b) ☐ miała charakter tymczasowy i regulowała podstawy ustroju państwa do przyjęcia nowej konstytucji
- c) ☐ wprowadziła monarchię

28. Zgodnie z Konstytucją Kwietniową (23.04.1935 r.) do prerogatyw prezydenta nie należało prawo:

- a) ☐ rozwiązywanie sejmu i senatu przed upływem kadencji
- b) ☐ powoływania sędziów Trybunału Stanu
- c) ☐ mianowanie marszałków sejmu i senatu

29. Według Małej Konstytucji z 20 lutego 1919 r., władza suwerenna w państwie należała do:

- a) ☐ Narodu
- b) ☐ Sejmu Ustawodawczego
- c) ☐ Naczelnika Państwa

30. Zgodnie z Konstytucją Kwietniową z 1935 r. Prezydent Rzeczypospolitej był wybierany na:

- a) ☐ siedmioletnią kadencję
- b) ☐ pięcioletnią kadencję
- c) ☐ trzyletnią kadencję

31. Zgodnie z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej najwyższym organem władzy państwowej jest:

- a) ☐ Rada Ministrów
- b) ☐ Rada Państwa
- c) ☐ Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

32. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma:

- a) ☐ zdolność prawną
- b) ☐ ograniczoną zdolność do czynności prawnych
- c) ☐ pełną zdolność do czynności

33. Nie mają zdolności do czynności prawnych:

- a) ☐ osoby, które nie ukończyły 13 lat, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie
- b) ☐ osoby, które nie ukończyły 18 lat, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie
- c) ☐ osoby, które nie ukończyły 18 lat, lub nie zawarły związku małżeńskiego oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie

34. Dla ubezwłasnowolnionego całkowicie ustanawia się:

- a) ☐ kuratelę
- b) ☐ opiekę, chyba że pozostaje on jeszcze pod władzą rodzicielską
- c) ☐ zarządcę tymczasowego

35. Ubezwłasnowolnienie częściowe osoby pełnoletniej powinno być uzasadnione tym, że:

- a) ☐ stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw
- b) ☐ nie istnieje potrzeba ubezwłasnowolnienia całkowitego, osoba taka zdolna jest bowiem do podejmowania drobnych, bieżących czynności z życia codziennego bez uszczerbku dla swego dobra
- c) ☐ stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz niezbędne jest prowadzenie za nią jej spraw majątkowych

36. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania:

- a) ☐ chyba że nie jest ono bezprawne
- b) ☐ nawet jeżeli nie jest ono bezprawne
- c) ☐ tylko wtedy, gdy jest ono zawinione, choćby nie było bezprawne

37. Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest:

- a) ☐ miejscowość, w której osoba ta stale przebywa
- b) ☐ miejscowość, w której osoba ta jest zameldowana
- c) ☐ miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu

38. Przedsiębiorca działa pod:

- a) ☐ nazwą lub własnym nazwiskiem
- b) ☐ nazwą
- c) ☐ firmą

39. Czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość czynu jest znikoma:

- a) ☐ nie stanowi przestępstwa
- b) ☐ może stanowić przestępstwo, o ile jest on zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia
- c) ☐ może stanowić przestępstwo, o ile sąd tak postanowi

40. Jeżeli w czasie orzekania w sprawie karnej obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa:

- a) ☐ zawsze stosuje się ustawę nową
- b) ☐ stosuje się ustawę nową, jednak należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy
- c) ☐ zawsze stosuje się ustawę obowiązującą w chwili popełnienia czynu

41. Występek można popełnić:

- a) ☐ umyślnie, a także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi
- b) ☐ umyślnie, a nigdy nie można popełnić nieumyślnie
- c) ☐ nieumyślnie, a nigdy nie można popełnić umyślnie

42. Przestępstwem nie jest:

- a) ☐ zbrodnia
- b) ☐ wykroczenie
- c) ☐ występki

43. Kto w zamiarze popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem bezpośrednio zmierza do jego dokonania, które jednak nie następuje, odpowiada za:

- a) ☐ usiłowanie
- b) ☐ przygotowanie
- c) ☐ podżeganie

44. Kto przekracza granice obrony koniecznej, odpierając zamach polegający na wdarciu się do mieszkania, lokalu, domu albo na przylegający do nich ogrodzony teren:

- a) ☐ nie popełnia przestępstwa
- b) ☐ nie podlega karze, chyba że przekroczenie granic obrony koniecznej było rażące
- c) ☐ nigdy nie podlega karze

45. Wymierzając karę nieletniemu albo młodocianemu, sąd kieruje się przede wszystkim tym, aby:

- a) ☐ kara odniosła skutek, który nie wpłynie na życie jego bliskich
- b) ☐ kara nie uniemożliwiła mu w przyszłości prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie
- c) ☐ sprawcę wychować

46. Zasada “*pacta sunt servanda*” oznacza:

- a) ☐ umowa stoi nad zwyczajem
- b) ☐ umów należy dotrzymywać
- c) ☐ umowa służy kodyfikacji zwyczaju

47. Prawa człowieka mają charakter:

- a) ☐ zbywalny i powszechny
- b) ☐ ograniczony i przyrodzony
- c) ☐ powszechny i niezbywalny

48. Imigrant:

- a) ☐ musi przestrzegać prawa wewnętrznego państwa, na terytorium którego się znajduje
- b) ☐ musi przestrzegać prawa wewnętrznego państwa, na terytorium którego się znajduje, chyba że jest ono sprzeczne z prawem wewnętrznym państwa pochodzenia
- c) ☐ nie musi przestrzegać prawa wewnętrznego państwa, na terytorium którego się znajduje

49. Zasada proporcjonalności w ochronie praw człowieka dotyczy:

- a) ☐ oceny, które prawa człowieka są ważniejsze od innych w danej sytuacji
- b) ☐ wprowadzenia ograniczeń w zakresie korzystania z praw człowieka wyłącznie w niezbędnym zakresie
- c) ☐ równomiernego podziału praw i obowiązków między obywatelami

50. W którym roku została przyjęta Powszechna Deklaracja Praw Człowieka?

- a) ☐ w 1945 roku
- b) ☐ w 1966 roku
- c) ☐ w 1948 roku